

Я. О. КУЦЕНКО,
аспірантка НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ НЕМАЙНОВОЇ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ СУБ'ЄКТУ ГОСПОДАРЮВАННЯ (ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ)

Стаття присвячена питанню допустимості компенсації немайнової шкоди юридичній особі як одному з найбільш спірних як в юридичній науці, так і в правозастосовчій практиці, що логічно обумовлено неоднозначністю правової природи юридичної особи. Визначено поняття немайнової шкоди та її складові. Досліджено розвиток юридичної думки щодо визначення поняття ділової репутації юридичної особи. Унаслідок цього питання, пов'язані з можливістю компенсації немайнової шкоди юридичній особі, вимагають серйозного наукового осмислення.

Ключові слова: немайна (моральна) шкода, юридична особа, суб'єкт господарювання, ділова репутація, критерії порушення ділової репутації.

Постановка проблеми. На сьогодні, у зв'язку зі збільшенням кількості звернень до судів як громадян, так і організацій, юристи зіткнулися з невизначеністю в питанні про те, як слід застосовувати норми, що захищають нематеріальні блага юридичних осіб. Відносно юридичних осіб законодавець обмежився лише лаконічною фразою про те, що моральна шкода полягає у приниженні ділової репутації фізичної або юридичної особи. Незважаючи на те що дана норма, сформульована в п. 4 ст. 23 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), фактично вона так і не отримала необхідного розвитку, заснованого на правозастосовчій практиці.

Метою даної роботи виступає дослідження допустимості відшкодування немайнової шкоди юридичній особі, поняття немайнової шкоди та критеріїв притягнення до господарської відповідальності у разі завдання немайнової шкоди суб'єкту господарювання, а також їх закріплення на законодавчому рівні.

Дослідженнями зазначеної проблематики займалися такі видатні вчені, як П. М. Рабінович, В. В. Луць, Г. В. Єрьоменко, Я. О. Завоюра, Ю. О. Заїка, Т. Карнаух, В. П. Паліюк, С. А. Беляцькін, В. Лапідський та інші, що свідчить про його актуальність. Проте дослідження не носили цілеспрямованого та комплексного характеру. Саме тому вбачається за доцільне підійти до вивчення цього питання з метою формування цілісної системи науки господарського права.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом у зв'язку із розвитком інформаційного суспільства з'явилися нові засоби масової інформації, нові способи та засоби поширення інформації, що в свою чергу активізували проблеми захисту від завдання

моральної шкоди суб'єкту господарювання. При розгляді даної проблеми досить складно виявити чітко сформульовану позицію, оскільки по суті всі висловлювані в літературі і судовій практиці аргументи зводяться до того, що компенсація моральної шкоди в контексті ст. 23 ЦК України юридичній особі неможлива, оскільки більш правильним буде вживання терміна «немайнової шкоди».

Стаття 23 ЦК України визначає моральну шкоду через фізичні та моральні страждання, що в свою чергу однозначно орієнтує її на виключне застосування до фізичних осіб. Але п. 4 даної статті передбачає, що моральна шкода полягає також у приниженні ділової репутації фізичної або юридичної особи [1]. Поняття «ділової репутації юридичної особи» на відміну від «ділової репутації фізичної особи» є досить складним. При цьому визначення терміна «ділова репутація» законодавство не містить, оскільки вона є «морально-етичною категорією й одночасно особистим немайновим правом, якому закон надає значення самостійного об'єкта судового захисту» відповідно до п. 4 Постанови № 1 Пленуму Верховного Суду України (далі – ВСУ) «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» від 27.02.2009 р. [5]. Але в ч. 2 п. 5 Інформаційного листа «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію» № 01–8/184 від 28 березня 2007 р. Вищий господарський суд України (далі – ВГСУ) роз'яснив, що діловою репутацією юридичної особи є престиж її фірмового (комерційного) найменування, торгових марок та інших належних їй нематеріальних активів серед споживачів її товарів і послуг [3].

Т. М. Головченко та Т. С. Остапенко зазначають, що ділову репутацію можна визначити як правову категорію, об'єктивна складова якої – немайнове благо, а суб'єктивна складова – інформація, яка формує ділову репутацію (тобто інформація, яка надається безпосередньо фірмою та оцінка ділової репутації іншими суб'єктами); а також як економічну категорію: у цьому випадку мова іде про гудвіл.

У науковій літературі репутацію дуже часто ототожнюють з іміджем і гудвілом. Дійсно, поняття «репутація», «імідж» і «гудвіл» близькі, однак характеризуються істотними відмінностями. Крім того, автори зазначають необхідність розглянути складові ділової репутації фірми, адже досить часто відбувається посягання не на ділову репутацію в цілому, а на конкретну її частину, зокрема, на установчі документи, найменування, місцезнаходження, конкурентоспроможність, репутацію керівного персоналу, платоспроможність, кредитоспроможність, гудвіл, попередні договори тощо [11, с. 146].

В ч. 6 Інформаційного листа «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію» № 01–8/184 від 28 березня 2007 р. ВГСУ зазначено, що пониженням ділової репутації суб'єкта господарювання (підприємця) є поширення у будь-якій формі неправдивих, неточних або неповних відомостей, що дискредитують спосіб ведення чи результати його господарської (підприємницької) діяльності, у зв'язку з чим знижується вартість його нематеріальних активів. Зазначені дії завдають майнової та моральної шкоди суб'єктам господарювання, а тому дана шкода за відповідними позовами потерпілих осіб підлягає відшкодуванню за нормами статей 1166, 1167 ЦК України. Положення цих норм щодо категорій поширювачів такої інформації можуть бути конкретизовані в окремих законах [3]. Тому виходячи зі змісту ст. 23 ЦК України право на компенсацію моральної шкоди юридична особа має лише у випадку пониження ділової репутації.

Представники соціальної психології вважають, що організація (юридична особа) – це система, що має специфічні параметри існування (функціонування) і тенденції розвитку. Тому очевидно, що більшість правових конфліктів тією чи іншою мірою зачіпають не тільки честь, гідність і ділову репутацію, тобто змінюють не тільки зовнішні, а й внутрішні оцінки діяльності юридичної особи.

Немайнова шкода може виражатися в глибоких порушеннях організаційної діяльності в цілому, порушенні найважливіших параметрів організаційного клімату, руйнуванні стратегічного планування підприємства, виникненні перешкод у розвитку – ось далеко не повний перелік «страждань» юридичних осіб внаслідок протиправних діянь.

Найбільша проблема полягає в тому, що суперечки, які вирішуються в арбітражних судах, у відповідності до ст. 54 Господарсько-процесуального кодексу України, природно, починаються з направлення претензії і подачі позовної заяви. У позовній заяві про відшкодування моральної шкоди має бути викладено: зміст позовних вимог, тобто в чому саме полягає моральна шкода, виклад обставин, на котрих базуються позовні вимоги, якими саме неправомірними діями заподіяні ця шкода і надання доказів, що підтверджують позов [2].

Досвід участі в подібних справах у загальних судах і досудовому врегулюванні спорів показує, що в позивача – юридичної особи, що подає позов про відшкодування моральної (немайнової) шкоди, – виникає ряд перешкод не об'єктивного, а суб'єктивного характеру. Необхідно з'ясувати, чим підтверджується факт завдання позивачеві втрат немайнового характеру, за яких обставин чи якими діями (бездіяльністю) вони завдані, в якій грошовій сумі чи в якій матеріальній формі позивач оцінює завдану йому шкоду та з чого він при цьому виходить, а також інші обставини, що мають значення для вирішення суперечки [10].

Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та 14 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12 та 13 від 04.10.1950 р., що відповідно до ст. 9 Конституції України є частиною національного законодавства, допускає стягнення з держави, винної в порушенні її положень, справедливої компенсації потерпілій стороні, у тому числі юридичній особі, для забезпечення дієвості права на справедливий судовий розгляд (ст. 41) [6]. Виходячи з цього Європейський Суд з прав людини у рішенні від 06.04.2000 р. по справі «Компанія Комінгерсол С. А. проти Португалії» «прийшов до висновку про те, що суд не може виключити можливість присудження комерційній компанії компенсації за нематеріальні збитки, які можуть включати види вимог, які є в більшій чи меншій мірі “об'єктивними” або “суб'єктивними”» [7]. Серед них необхідно взяти до уваги репутацію компанії, невизначеність у плануванні рішень, перешкоди в управлінні компанією (для яких не існує чіткого методу підрахунку) і, нарешті, хоча і меншою мірою, занепокоєння і незручності, заподіяні членам керівництва компанії [9].

Аналіз судової практики доводить, що завдання немайнової шкоди юридичній особі зовсім не обмежуються відомими й описаними феноменами. Тобто пониження ділової репутації юридичної особи як склад господарського правопорушення може підлягати широкому тлумаченню, не обмежуючись лише роз'ясненням № 01–8/184 від 28 березня 2007 р. ВГСУ. Таким чином, ділова репутація не є безпосе-

редньо об'єктом посягання, а виражається через певну сукупність об'єктів (критеріїв). Тому вважаємо доцільним закріпити певні критерії порушення ділової репутації, у разі наявності яких можна говорити про склад відповідного правопорушення. Такий підхід дозволить не обмежуватися лише певними способами порушення ділової репутації.

Крім того, на сьогоднішній день в Україні не існує жодної нормативно затвердженої методики і ненормативної методики визначення розміру моральної шкоди. Тим не менше, суди України кожного дня розглядають безліч справ про відшкодування завданої моральної шкоди та вирішують питання, в якому розмірі вона завдана [8].

Розмір відшкодування моральної (немайнової) шкоди має визначатися залежно від характеру немайнових втрат (їхньої тривалості, можливості відновлення тощо) та з урахуванням інших обставин. Зокрема, враховуються ступінь зниження престижу, ділової репутації, час та зусилля, необхідні для відновлення попереднього стану. Пункт 6 Роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України «Про деякі питання практики вирішення суперечок, пов'язаних з відшкодуванням моральної шкоди» № 02–5/95 від 29 лютого 1996 р. (згідно з роз'ясненнями Вищого арбітражного суду України № 02–5/445 від 18 листопада 1997 р., № 02–5/433 від 13 листопада 1998 р., № 02–5/618 від 6 листопада 2000 р., роз'ясненням ВГСУ № 04–5/609 від 31 травня 2002 р.) передбачає, що розмір компенсації моральної шкоди залежить від характеру дії особи, що її завдала, а також від негативних наслідків через порушення немайнових прав позивача [4].

Вимога позивача про відшкодування моральної (немайнової) шкоди має бути виражена в грошовому (матеріальному) вигляді, що передбачено ст. 23 ЦК України, в такому розмірі, який може компенсувати завдану позивачеві моральну шкоду. Вимога позивача

про відшкодування моральної шкоди через публічні вибачення не має матеріальної форми, тож не відповідає чинному законодавству України.

Висновки. Також необхідно звернути увагу на те, що застосовність того чи іншого конкретного способу захисту порушених цивільних прав до захисту ділової репутації юридичних осіб повинна визначатися, виходячи саме з природи юридичної особи. При цьому відсутність прямої вказівки в законі на спосіб захисту ділової репутації юридичних осіб не позбавляє їх права пред'являти вимоги про компенсацію шкоди, в тому числі немайнової, заподіяної применшенням ділової репутації, або нематеріальної шкоди, що має свій власний зміст (відмінне від змісту моральної шкоди, заподіяної громадянину), який впливає із суті порушеного нематеріального права і характеру наслідків цього порушення. Даний висновок ґрунтується на положенні ст. 16 ЦК України, відповідно до якої кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

Таким чином, після внесення змін до п. 4 ч. 2 ст. 23 ЦК України Законом України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо права на інформацію» від 22.12.2005 р. акцент змістився від обговорення можливості компенсації юридичній особі моральної шкоди до питання про господарсько-правову відповідальність за завдання немайнової шкоди суб'єкту господарювання. У суб'єкта господарювання з'явилась можливість самостійно на власний розсуд відтепер визначати наявність і розмір відшкодування немайнової шкоди. Тому наступні дослідження будуть направлені на розкриття критеріїв пониження ділової репутації юридичної особи як складу господарського правопорушення, шляхів завдання моральної шкоди суб'єкту господарювання та методики визначення розміру моральної шкоди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992 – № 6. – Ст. 56.
3. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію [Електронний ресурс] : Вищий господарський суд; Лист від 28.03.2007 № 01–8/184. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v_184600–07.
4. Про деякі питання практики вирішення суперечок, пов'язаних з відшкодуванням моральної шкоди [Електронний ресурс] : Роз'яснення президії Вищого арбітражного суду від 29.02.1996 № 02–5/95. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v5_95800–96.
5. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи : Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 27.02.2009 № 1 // Вісн. Верхов. Суду України. – 2009. – № 3. – С. 7.

6. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: з поправками, внесені відповідно до положень Протоколів № 11 та 14 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12 та 13 від 04.10.1950 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Справа компанії Комінгерсол С. А. проти Португалії (COMINGERSOLL S. A. V. PORTUGAL): Рішення Європейського суду з прав людини від 06.04.2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_026.
8. Соболівський А. Визначення розміру моральної шкоди, що завдана юридичній особі [Електронний ресурс] / А. Соболівський. – Режим доступу: <http://crp.in.ua/ua/articles/id-31/>.
9. Петренко П. Д. Проблемні питання застосування законодавства України щодо відшкодування моральної шкоди в судах України [Електронний ресурс] / П. Д. Петренко. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/5947>.
10. Палиюк В. П. Моральный (неимущественный) вред / В. П. Палиюк – Киев : Право, 1999. – 232 с.
11. Остапенко А. С. Ділова репутація: сутність, складові та її вплив на фінансовий розвиток фірми / А. С. Остапенко, Т. М. Головченко // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – Х. : НТУ «ХПІ», 2013. – № 50(1023). – С. 145–152.

REFERENCES

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 №435-IV [The Civil Code of Ukraine of 16.01.2003 №435-IV]. (2003, 16 January). *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. – *Data of Supreme Council of Ukraine 2003*, №40–44, St. 356. [in Ukrainian]
2. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 06.11.1991 № 1798-XII [Commercial Procedure Code of Ukraine of 06.11.1991 № 1798-XII]. (1991, 6 November). *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. – *Data of Supreme Council of Ukraine*, 6, 56. [in Ukrainian]
3. Pro deiaki pytannia praktyky zastosuvannya hospodarskymy sudamy zakonodavstva pro informatsiiu: Vyshchyi hospodarskyi sud; Lyst vid 28.03.2007 №01–8/184 [About some issues of the practice of commercial courts in legislation of information: Supreme Commercial Court; Letter of 28.03.2007 №01–8 / 184]. *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v_184600-07 [in Ukrainian]
4. Pro deiaki pytannia praktyky vyrishennia superechok, poviazanykh z vidshkoduvanniam moralnoi shkody: Roziasnennia prezydii Vyshchoho arbitrazhnoho sudu vid 29.02.1996 №02–5/95 [On Certain issues of resolving disputes relating to compensation for moral damage: Explanation of the presidium of the Supreme Arbitration Court of 29.02.1996 №02–5/95]. *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v5_95800-96 [in Ukrainian]
5. Pro sudovu praktyku u spravakh pro zakhyst hidnosti ta chesti fizychnoi osoby, a takozh dilovoi reputatsii fizychnoi ta yurydychnoi osoby: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 27.02.2009 № 1 [On the judicial practice in cases on protection of honor and dignity of the individual and business reputation of individual and legal entity: Regulation №1 of the Supreme Court of Ukraine of 27.02.2009]. (2009, 27 February). *Visn. Verkhov. Sudu Ukrainy*. – *Herald of the Supreme Court of Ukraine 2009*, 3, 7. [in Ukrainian]
6. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod : z popravkami, vnesen. vidpovidno do polozhen Protokoliv № 11 ta 14 z Protokolamy № 1, 4, 6, 7, 12 ta 13 vid 04.10.1950 [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, as amended by Protocol №№ 11 and 14 with Protocols №№ 1, 4, 6, 7, 12 and 13 of 04.10.1950]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian]
7. Sprava kompanii Kominhersol S. A. proty Portuhalii (COMINGERSOLL S. A. V. PORTUGAL): Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 06.04.2000 [The case of Kominhersol SA against Portugal (COMINGERSOLL S. A. V. PORTUGAL): The decision of the European Court of Human Rights of 06.04.2000]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_026 [in Ukrainian]
8. Sobolivskyi A. Vyznachennia rozmiru moralnoi shkody, shcho zavdana yurydychnii osobi [Determining the amount of moral damage caused to a legal entity] (n.d.) *crp.in.ua*. Retrieved from <http://crp.in.ua/ua/articles/id-31/> [in Ukrainian]
9. Petrenko P. D. Problemni pytannia zastosuvannya zakonodavstva Ukrainy shchodo vidshkoduvannia moralnoi shkody v sudakh Ukrainy [Problem questions of application the legislation of Ukraine on compensation for moral damage in the courts of Ukraine]. (n.d.) *old.minjust.gov.ua*. Retrieved from <http://old.minjust.gov.ua/5947>. [in Ukrainian]
10. Paliyuk V. P. (1999). *Moralnyi (neimuschestvennyi) vred [Moral (non-property) damage]*. Kiev: Pravo. [in Russian]

11. Ostapenko A. S., Holovchenko, T. M. (2013). Dilova reputatsiia: sutnist, skladovi ta yii vplyv na finansovyi rozvytok firmy [Business reputation: essence, constituents and its impact on financial development of the firm] *Visnyk NTU «KhPI»*. Serii: Aktualni problemy upravlinnia ta finansovo-hospodarskoi diialnosti pidpriemstva – *Journal of NTU «KhPI»*. Series: Current problems of management and financial and economic activity of the enterprise, 50(1023), 145–152. [in Ukrainian]

Я. О. КУЦЕНКО

аспірантка НИИ правового обеспечения инновационного развития
НАПрН Украины

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ВОЗМЕЩЕНИЯ ВРЕДА, ПРИЧИНЕННОГО СУБЪЕКТУ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ (ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМЫ)

Статья посвящена вопросу допустимости компенсации морального вреда юридическому лицу как одному из самых спорных как в юридической науке, так и в правоприменительной практике, что логично обусловлено неоднозначностью правовой природы юридического лица. Определено понятие морального вреда и его составляющие. Исследовано развитие юридической мысли относительно определения понятия деловой репутации юридического лица. В результате вопросы, связанные с возможностью компенсации морального вреда юридическому лицу, требуют серьезного научного осмысления.

Ключевые слова: неимущественный (моральный) вред, юридическое лицо, субъект хозяйствования, деловая репутация, критерии нарушения деловой репутации.

Ya. O. KUTSENKO

PhD Candidate of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework For the Innovative
Development of National Academy of Law Science of Ukraine

THE LEGAL REGULATION OF COMPENSATING FOR NON-PROPERTY DAMAGE CAUSED TO BUSINESS ENTITY (FORMULATION OF PROBLEM)

Problem setting. Recently, due to the increased number of appeals to the courts from individuals and organizations, lawyers are facing uncertainty in the application of law that protect the intangible assets of legal entities. Regarding legal entities legislator mentioned only laconic phrase about moral damage, which is the humiliation of business reputation of person or entity. Although this standart formulated in p. 4. 23 of the Civil Code of Ukraine (hereinafter – the Civil Code of Ukraine), but in fact it has not received the necessary development based on law enforcement.

Analysis of recent researches and publications. These issues were researched by such outstanding scientists as P. M. Rabinovich, V. V. Lutz, G. V. Eremenko, Ya. O. Zavoyura, Yu. O. Zaika, T. Karnaukh, V. P. Paliyuk, S. A. Belyatskin, V. Lapitsky and others, which indicates its urgency.

The target of research article is to research permissibility of compensating for non-property damage caused to business entity, the concept of non-property damage and criteria for bringing to economic responsibility in the event of non-property damage caused to business entity and their consolidation at the legislative level.

Article's main body. The problem of protection non-property damage caused to business entity have activated according to recent development of the information society and the appearance of new media, new ways and means of sharing information. While considering this problem it is difficult to identify a clearly formulated approach because in fact the arguments offered in the literature and jurisprudence may all be reduced to the fact that in the context of Art.23 of the Civil Code of Ukraine compensation for moral damage caused to legal entity is impossible, since it will be more correct to use the term «non-property damage.»

Determining the moral damage through physical and mental suffering, Article 23 of the Civil Code of Ukraine clearly reads that it applies exclusively to individuals [1]. A legal entity, as an organization is not able to feel any pain, because it is clear that a criterion for moral damages as «physical pain and mental suffering» is not inherent to entity. But paragraph 4 of this article provides that moral damage is also in damage to business repute of an individual or entity that is also called «goodwill». The term «business reputation of the legal entity,» as opposed to «business reputation of an individual»,

is quite complex. Legislation does not define term «goodwill», because it is a «moral and ethical category and at the same time non-property right which the law considers as an independent object of judicial protection» in accordance with paragraph 4 of Regulation № 1 « On the judicial practice in cases on protection of honor and dignity of the individual and business reputation of individual and legal entity» by Plenary Session of the Supreme Court of Ukraine of February 27, 2009 [5]. But paragraph 5 of part 2 of Information letter № 01–8 / 184 by the Supreme Commercial Court of Ukraine (hereinafter – SCCU) «About some issues of the practice of commercial courts in legislation of information» of March 28, 2007 interpreted that reputation of legal entity is a prestige brand (commercial) names, trademarks and other intangible assets of legal entity among consumers of goods and services.

Conclusions and prospects for the development. Thus, after alteration of paragraph 4 Part 2 Article 23 of the Civil Code of Ukraine by adoption of the Law of Ukraine «On Amendments to the Civil Code of Ukraine at to the right to information» of December 22, 2005, the emphasis has shifted from discussing the possibility of compensation for moral damage to the legal entity to the issue of economic legal responsibility for non-property damage caused to business entity.

Keywords: non-property(moral) damage, compensation, business entity, legal entity, business reputation, goodwill, criteria for infringement of business reputation.